

Killukesi Tihemetsa minevikust

Rosiine Tõnspoe

Kui ma 1952. aasta septembri teisel poolel Pärnumaale kolisin, sai mu töökohaks tehnikumi lähedal asuv Väljaküla kool. Elukohaks sai tehnikumi peamaja.

Neil aegadel möödus septembrikuu ikka kolhoosipõllul. Oli väga vihmane sügis, kartulipõllul suured veeloigud. Tehnikumi praegustest majadest kahes oli lastekodu ja selle lapsed käsid Väljaküla koolis. Esimene nädal oli küll kui hüpe tundmatusse: pori, vihm, ühtegi last nimepidi ei tunne ja lastekodu suured poisid parajad masuurikad.

Tehnikumis oli vene ja eesti grupe, vene õpilasi isegi rohkem. Ka õpetajaid oli vene poolel ülekaalus. Elasime 4-toalises korteris: meie 2 toas, teistes kaks poissmeest köök ühine.

Märts 1953. Stalin suri just enne naistepäeva. Vene õpilased ja õpetajad leinasid tõsiselt. Silmavett olevat olnud aktusel rohkesti - nii kõnelevad mehed õhtul köögis. Aga naistepäev? Kas see jääb siis tähistamata? Õhtul kogunes meie korterisse väike eestlaste seltskond. Aeg läks jutte ajades ja süües-juues keskööni. Asi poleks välja tulnudki, kuid lahkudes peatusid mehed vestibüülis ja jutt oli nii kõva, et partorg (venelane) tuli asja kontrollima. Järgmistel päevadel oli aruandmist kellel direktori ees, kellel rajoonikomitees.

Kedagi siiski kinni ei pandud, lahti ei lastud. Aastaid hiljem, kui tehnikumil oli vahetunud juba mitu direktorit, andis direktor Soobik meile tolle vene direktori ettekande ära kirja, kus iseloomustatakse minu abikaasat kui tugevate natsionalistlike vaadetega inimest, keda tuleb jälgida. Kas direktor Žukov selle ettekande kõrgemale poole ka saatis või jäi see ainult kausta tagavaraks - ei tea. Hiljem mujalt reageeringuid ei tulnud.

1961. aastal vabanes tehnikumis eesti keele õpetaja koht. Sain selle. Algas oli ikka kolhoosipõllul. Olin lõpukursuse poistega kohalikus kolhoosis. Vanemad poisid polnud nõus brigadiri töökorralduste ja toiduga ning otsustasid streikida. Kulus pool päeva, kuni tehnikumi direktori, kolhoosi esimehe ja poiste esindajate vahel asi ära klaariti.

Kolhoosides tuli olla igal aastal. 1. septembriks kogunesid õpilased ja ka kolhooside bussid. Kohale jäid grupid, kellel oli mingi praktika algus. Ka diplomande tavaliselt ei saadetud.

Käisime Pärnumaa majandites. Aga kord käisin isegi grupiga Virumaal.

Oktoobris tuli koristada tehnikumi park. Igale grupile määrati teatud pargiosa, mis klassijuhataja suunamisel tuli puhtaks riisuda. Poisid olid harjunud juba kodus tööd tegema ja mingeid raskusi ei olnud.

Üldse olid õpilased töökad (mida hilisematel aastatel enam 100%-liselt öelda ei saanud). 1950. – 1960. aastatel tehti ära suur töö. Pargis polnud alguses jälgegi ringtiigist ja teised väiksemad olid kinni kasvamas. Kõik tehti korda õpilaste abiga (ämbritega tõsteti muda ja sodi). Levis " kõlakas", et parun olevat oma veinitagavara tiiki peitnud. Kes leiab, saab endale. Nii nalja ja naeruga ei tundunud töö raske. Ringtiigi, Punapargi tee äärse järve ja aiamaade tiigi puhastamisel kasutati ka maaparandusmasinaid. Ka "Luise haua" ümbrus ja allikas korrastati. Punapargi järve valmist täistati jaanitulega. Tuli oli ikka tõrvatünniga kõrgel lati otsas. Üle tee olev väike org oli puhastatud, astmed tehtud ja seal laulis Allikukivi meeskoor. Mingit prügimäge siis ligidal ei olnud.

Kui tehnikumi vilistlased kokku tulevad, on nii mõndagi mäletada.

On hea, kui on midagi mäletada.

Rosiine Tõnspöeg
õpetaja 1961-1983